

Eğitim Politikası Kontekslerinin Yeniden Yapılandırılması Sürecinde Planlama Yöntemleri

Kamil Akbulut

MEB Eğitim Yöneticisi

akbulut.kamil@gmail.com, ORCID:0009-0005-1670-6424

Özet

Eğitimde yeni politikalar genellikle, eğitimin mevcut durumunun ve onun içeriklerinin, yani kontekslerinin bir problem, politik bir karar veya yeniden yapılandırma planı tarafından bozulduğunda oluşturulur. Politika seçenekleri, dengesizliğe uyum sağlamak için birkaç farklı biçimde oluşturulabilir. Eğitim politikasının başarısı açık amaçların oluşturulmasına bağlıdır. Eğer çoklu hedefler varsa onlar birbiriyle tutarlı olmak zorundadır. Şartlar değiştiğinde onları da değiştirebilmek için yeterli bir şekilde esnek olmalıdır. Eğitimde problem ve hedefler tanımlanırken politika seçenekleri formüle edilmeli ve değerlendirilmelidir. Birçok durumda politika adaptasyonu için birden fazla çözüm dikkate alınabilir. Hedefler birçok farklı yolla gerçekleştirilebilir. Başka karar çevrelerinden en iyi uygulamalar dikkate alınabilir ve tüm diğer olası çözümleri dikkate alma ihtiyacı olabilir. Seçenekleri değerlendirerek oluşturulan amaçları karşılayan en iyi birini belirlemek mümkün olabilir. Politika uygulamaya konulsa bile sonuçları önceden değerlendirildiği için değerlendirmenin bu türleri önceden tahmin edilmiş olarak ifade edilir. Eğitim politikası seçenekleri, dikkate değer seçeneklerin muhtemel uygulamalarının tahmin edilmesine imkan veren alternatif senaryolar geliştirilirse değerlendirilebilir. Politika seçenekleri uygulandığında oluşturulacak hayali durum gerçek durumla karşılaştırılır ve var olan hayali durumun geçiş senaryosu isteklilik, ekonomiklik ve uygulanabilirlik açısından değerlendirilebilir. Eğitim politikası seçeneklerinin değerlendirilmesinden sonraki aşama karar vermedir. Kamu yönetiminde ve kamu politikaları sürecinde en önemli işlevlerden biri karar vermedir. Bireyler veya kurumlar sürekliliklerini sağlayabilmeleri için karar vermek zorundadırlar. Karar verme, sadece bir şey yapmak veya adım atmak olarak anlaşılmamalıdır. Bazen herhangi bir şey yapmamak veya adım atmamak da karar vermektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Politikası, Yeniden Yapılandırılma, Planlama Yöntemleri

Planning Methods in the Process of Restructuring the Educational Policy Contexts

Abstract

New policies in education are usually created when the current state of education and its contents, i.e. its contexts, are disrupted by a problem, a political decision or a restructuring plan. Policy options can be created in several different ways to adapt to the imbalance. The success of education policy depends on the creation of clear goals. If there are multiple goals, they must be consistent with each other. When conditions change, it should be flexible enough to be able to change them as well. While defining problems and goals in education, policy options should be formulated and evaluated. In many cases, more than one solution can be considered for policy adaptation. Goals can be achieved in many different ways. Best practices from other decision-making circles can be taken into account, and there may be a need to take into account all other possible solutions. By evaluating the options, it may be possible to determine the best one that meets the goals created. Even if the policy is implemented, these types of evaluation are expressed as predicted in advance, since their results are evaluated in advance. Educational policy options can be evaluated if alternative scenarios are developed that allow estimating the possible applications of noteworthy options. The imaginary situation that will be created when policy options are implemented is compared with the real situation, and the transition scenario of the existing imaginary situation can be evaluated in terms of willingness, affordability and applicability. The next stage after evaluating education policy options is decision-making. One of the most important functions in public administration and the public policy process is decision-making. Individuals or institutions have to make decisions in order to ensure their continuity. Decision-making should not be understood as simply doing something or taking a step. Sometimes not doing anything or not taking steps is also making a decision.

Key Words: Education Policy, Restructuring, Planning Methods

Giriş

Eğitim politikası seçeneklerinin değerlendirilmesinden sonraki aşama karar vermedir. Kamu yönetiminde ve kamu politikaları sürecinde en önemli işlevlerden biri karar vermedir. Bireyler veya kurumlar sürekliliklerini sağlayabilmeleri için karar vermek zorundadırlar.

Karar verme, sadece bir şey yapmak veya adım atmak olarak anlaşılmamalıdır. Bazen herhangi bir şey yapmamak veya adım atmamak da karar vermektir. Yani hiçbir şey yapmamaya karar vermektir.

Karar verme konumunda olan kamu yöneticileri karar verirken bazı işlemler ve sıralı adımlar gerçekleştirirler. Sıralı adımlara ve işlemlere dayalı olarak gerçekleştirilen karar verme, bir hizmetin ne olduğunun, nasıl gerçekleştirileceğinin ve hizmetin kimler için yapılacağıının

belirlenmesi faaliyetidir.

Teknik ve analitik yöntemlerin en üst düzeyde kullanılmasıyla yapılan politika analizinin tavsiyelerinden ve nitelikli bilgilerinden beslenen karar verme mekanizması, aynı zamanda sosyal, kültürel, siyasi ve idari birçok boyutu da kapsamaktadır (Çevik & Demirci, 2012, s.87).

Anderson (2006), politikanın politika aktörleri tarafından geliştirilen istikrarlı ve belirli bir hedef merkezli karar verme sürecinin ürünü olduğunu söylemektedir. Eğitim politikası taleplere ve beklentilere cevap niteliğinde olan bir tercih olup olumlu/olumsuz aksiyonları birlikte içerebilir. Bu bakımdan geliştirilen ve uygulanan politikadan toplumun bir kesimi olumlu, bir diğer kesimi de olumsuz etkilenebilir (Aktaran Çevik & Demirci, 2012, s. 88).

En uygun (better off) politika yaklaşımı, çözümü ve/veya adımı atabilmek karar verme mekanizmalarının buradaki süreci ne derece etkili bir şekilde yönetebildiğine bağlı olarak değişebilir ve üzerinde çalışılan politikanın başarısını da bir şekilde etkileyebilir.

Stone (2002), karar vermenin bu kritik aşamasında bireysel problemler yerine toplumun ortak problemlerinin çözümü yönünde çaba göstermek şeklinde kamu politikasını tanımlamaktadır. En uygun yaklaşımın geliştirilebilmesini ise toplumun müştereklerinin belirlenebilmesine ve politika problemleri için alternatifli düşünebilme kapasitesine bağlamaktadır.

Bu bakımdan uygulanabilir bir eğitim politikası toplumun nabzını mümkün olan en üst düzeyde tutabilmeli ve onların ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılayabilen en uygun alternatifleri hazırlayabilmelidir (Aktaran Çevik & Demirci, 2012, s. 88).

Karar sürecinin önceki aşamaları ve değerlendirmenin görülen sonuçları nadiren politik bir karar olacaktır (en iyi politikanın tasarlanıp seçilebilmesi için karara ilişkin toplanmış ve dikkatli bir şekilde analiz edilmiş sürecin en uç noktası).

Çıkar gruplarının ve rasyonitelerin çeşitliliği, çıkarlar arasında seçilmiş denge mühendislik politikasını gerektirir. Seçilen politika bazı çıkar grupları için en iyi politika olmayabilir. Fakat böyle bir pazarlığın sonucu, geniş bir siyasi destek sağlamak için gereklidir.

Hiçbir grubun çıkarına uymayan politika, desteğini politika uygulayıcısı olan proje tabanlı kurulun politikasını alması gerekir. Ayrıca, politik baskılar, değerlendirmede gözden kaçanlar veya basit bir zaman baskısı süreci kısır döngü haline getirebilir.

Örneğin sabit fikirli bir bakan, yukarıda tarif edilen süreçlerin üç aşamasını kısaltarak doğrudan

kendi görüşüyle politika kararına gidebilir. Dolayısıyla, bu aşamada karar süreçlerinin doğruluğunu değerlendirmek içinaşığıdakilere benzer sorular sormak faydalı olabilir (Haddad, 1995, s. 32):

- 1.Karar nasıl alındı?
- 2.Karar eğitim politikası analizlerinin tüm süreçlerine uygun mu?
- 3.Radikal bir çıkış mevcut politikanın nasıl bir kararı haline gelebilir?
- 4.Bu karar diğer sektörlerin kararları ile ne kadar uyumludur?
- 5.Eğitim politikası eklemlemeli midir yoksa kolayca ölçülen bir tarz da mı yapılmıştır?
- 6.Eğitim politikası operasyonel midir veya uygulanması mantıksal mıdır?

Eğitim Politikası

Eğitim politikasının başarısı açık amaçların oluşturulmasına bağlıdır. Eğer çoklu hedefler varsa onlar birbiriyle tutarlı olmak zorundadır. Şartlar değiştiginde onları da değiştirebilmek için yeterli bir şekilde esnek olmalıdır. Hedefler açısından;

Mevcut durumları ve şartları tanımlamak gerekir

Amaçların ne olduğunu belirtmek gerekir.

Amaçlara ulaşmayı engelleyecek engelleri tanımlamak gerekir.

Diğer kurumlardan ve özel sektörden nelere ihtiyaç olduğunu belirtmek gerekir.

Başarının nasıl ölçüleceğini belirlemek gerekir.

Başarıya ulaşmak için hangi adımların atılacağını belirtmek gerekir.

Problem ve hedefleri tanımlarken politika seçenekleri formüle edilmeli ve değerlendirilmelidir.

Birçok durumda politika adaptasyonu için birden fazla çözüm dikkate alınabilir. Hedefler birçok farklı yolla gerçekleştirilebilir. Başka karar çevrelerinden en iyi uygulamalar dikkate alınabilir ve tüm diğer olası çözümleri dikkate alma ihtiyacı olabilir.

Seçenekleri değerlendirerek oluşturulan amaçları karşılayan en iyi birini belirlemek mümkün olabilir. Politika uygulamaya konulsa bile sonuçları önceden değerlendirildiği için değerlendirmenin bu türleri “ex ante” (önceden tahmin edilmiş) olarak ifade edilir.

Politika seçeneğinin muhtemel farklı sonuçlarından biri hiçbir zaman tamamen önceden kestirilemez olmasına rağmen “ex ante” değerlendirmeler, tercih edilmiş seçenek uygulandığında gelişebilecek problemlere ışık tutabilir. Bu yüzden gelecekteki politika değerlendirileceği zaman (ex post), veri, raporlama ve başarı kriterlerini tanımlama problemleri her zaman erken bir “ex ante” değerlendirme yoluyla tahmin edilebilir ve çözülebilir.

Değerlendirme metodlarının birçok türü, hem “ex ante” hem de “ex post” değerlendirmenin her ikisinde çalıştırılabilir. Bunlar fayda maliyet analizlerini, çoklu kriter analizlerini, ekonomik etkiyi ve Delphi tahminini kapsar. Çünkü değerlendirme politika sürecinde birkaç aşamada yer alır, eleştirel önemli bir konu olarak görülür. Politika süreçlerini kapsayan yeni fikirler, değerlendirmenin tüm sürece entegre edildiği performans temelli yönetimi içerir (Slack, 2009).

EĞİTİM POLİTİKASI KONTEKSLERİ

Eğitim politikası seçenekleri, dikkate değer seçeneklerin muhtemel uygulamalarının tahmin edilmesine imkan veren alternatif senaryolar geliştirilirse değerlendirilebilir. Politika seçenekleri uygulandığında oluşturulacak hayali durum gerçek durumla karşılaştırılır ve var olan hayali durumun geçiş senaryosu korteks yönünden isteklilik, ekonomiklik ve uygulanabilirlik açısından üç yöntem başlığı altında değerlendirilebilir (Haddad, 1995, s. 31).

1.İsteklilik

İsteklilik için üç yön vardır:

1. Seçeneğin paydaşlara veya çeşitli çıkar gruplarına etkisi: Kim yararlanacak? Kimler için tehdit oluşturur? Tercih edilen seçenek tüm paydaşlara neler sağlayacak?
2. Belirlenmiş ulusal kalkınma planlarındaki ekonomik büyüme hedeflerine ve egemen ideolojiye uyumluluk.
3. Bazı durumlarda politika seçeneğinin siyasal gelişme ve istikrar üzerindeki etkisi.

2. Ekonomiklik

Sosyal ve politika maliyetleri kadar değişim maliyetleri de değerlendirilmelidir. Bu tahminleri yapmanın zorluğu, ekonomik büyümeyi de içeren gelecekteki eğilimleri tahmin etme yeteneğinde yatar. Bu özellikle önemlidir. Çünkü politik hedefler ve ekonomik durumlarda değişiklik yapmak için eğitim giderleri diğer bazı kamu giderlerinden daha önemlidir. Bu yüzden alternatif ekonomik senaryoların dikkate alınması gerekir.

Ayrıca özel maliyetler (Tüketicilerin maliyetleri paylaşması için bir reform gerekir ve eğer öyleyse fakir gruplar ne olacak?), fırsat maliyetleri (Eğitim sisteminin yararına olabilecek başka ölçekler var mı?) ve politik maliyetler (Bir seçenek bir grubun diğer gruplardan daha fazla lehine olursa bunun politik bedelini hükümet ödeyecektir.) dikkate alınmalıdır.

3. Uygulanabilirlik

Değişikliğin uygulanması için insan kaynaklarının farklı ve çok değişik bir anlamı vardır. Mali kaynakları hesaplamak kolaydır. Daha zor olanı, öğretmenlerin hangi düzeyde eğitilmesi gerektiğini ve politika seçeneğinin uygulanması için yeterli personelin olup olmadığını tahmin etmektir (Ne kadar karmaşık program ve/veya teknoloji varsa o kadar fazla kişinin de eğitilmesi gerekir.).

Gelişmekte olan birçok ülkede kısa sürede yeterli personel tedarik edilebilir. Ancak bu da bu

personelin maliyetinin ne olacağı, politikaya uygun eğitilip eğitilemeyeceği ve istihdam edilemeyeceği gibi sorunları da beraberinde getirir. Aynı derecede, uygulanan programlarda, planlarda ve dönüştürülen politikalarda etkili bir şekilde eğitilmiş personelin cazip hale getirilmesi ve sağlanması gerektiği kurumsal kültürün (normlar, prosedürler, çevre vb.) varlığı önemlidir.

Uygulanabilirliğin diğer bir unsuru da zamandır. Eğitim projelerinin uygulanması ile ilgili birçok çalışma, zaman aşımının sıkça meydana geldiğini göstermektedir. Uygulamalarda daha gerçekçi zaman tahminleri yapılmalıdır ve bu da sadece uygulama kapasitesinin dikkatlice değerlendirilmesiyle ve tecrübelerle yapılabilir.

Yukarıdaki ölçütler uygulandığında sürdürülebilirlik konusu daha fazla bir paraya mal olabilir. Eğitim girişimlerinin başarıya ulaşabilmesi için uzun süreli finansal ve politik devamlılığa sahip olmalıdır. Bundan emin olmak için politika seçeneklerinin uzun süre uygulamaları tüm sektörel politikalarda ölçülmeli, makro çerçevede ele alınmalı, istikrarlı ve uzun süreli olmalıdır.

EĞİTİMDE YENİDEN YAPILANDIRILMA SÜRECİNDE

PLANLAMA YÖNTEMLERİ

Eğitimde yeni politikalar genellikle, eğitimin mevcut durumunun ve onun içeriklerinin, yani kontekslerinin bir problem, politik bir karar veya yeniden yapılandırma planı tarafından bozulduğunda oluşturulur (Haddad, 1995, s. 29).

Politika seçenekleri, dengesizliğe uyum sağlamak için birkaç farklı biçimde oluşturulabilir. Analitik amaçlar için bu süreçler, aşağıdaki dört temel yöntem altında gruplaştırılabilir: sistemik, aşamalı, anlık ve ithal yöntemler. Bazen de somut durumlarda bu yöntemlerin birkaçı birleştirilebilir ve ortaya yeni durumlar çıkabilir (Haddad, 1995, s. 29).

1.Sistemik Yöntem

Konu başlığına bakıldığında, politika seçeneklerini oluşturmak için en iyi metodun veya tercih edilenin bu olduğu izlenimini vermektedir. Ama bu kesin bir husus değildir. Çünkü belirli şartlarda

bu yöntem hatalı olabilir ve pratik olmayabilir. Sistemik yöntem üç işlemle karakterize edilmiştir: Bilgiyi üretme, formüle etme, seçenekleri rafine etme ve önceliklendirme.

Bilgi genelde iki kaynaktan elde edilir; sektör analizleri ve mesleki bilginin mevcut yapısı (geleneksel bilgi, araştırma sentezleri ve karşılaştırmalı göstergeler vb.). Bu yöntem altında seçeneklerin oluşması oldukça karmaşıktır bir süreçtir. Sadece bilgiye dayanırsa, çok sayıda seçenek sektörün ve onun içeriklerinin farklı verilerine uyum sağlamak için oluşturulabilir.

Üstelik entelektüel girişim, ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçları düşünerek mümkün olan tüm tahmini sonuçları arar. İşte bu şekilde, en iyiyi en azından etkili seçenekleri belirlemeye çalışır. Bununla birlikte çok sayıda entelektüel, politik, sosyal ve mesleki kısıtlamalar da politika seçeneklerini sınırlar.

Üstelik seçenekler, sektörle ilgili konuların algılama önceliklerine, çıkar gruplarının göreceli gücüne ve farklı seçeneklerin yapısına farklı ağırlıklar ve öncelikler verebilir. Bazı politika seçenekleri, problemi tanımlamanın küçük bir döngüsüne maruz kalabilir: politikayı formüle etme, doğrulama, değişiklik yapma veya mevcudu koruma. Deney ve pilot çalışmaları yaklaşımı, bilgi bankasına ve politika seçeneklerinin “ağırlığına” ekleme yapar (Haddad, 1995, s. 30).

2.Aşamalı Yöntem

Eğitim sistemindeki bir problemin varlığı kabul edildikten sonra sistemde hemen bir çözüm arayışı başlar. Bu özellikle, muhtemel problemle ilgili kamuoyunda bir tartışma olduğunda meydana gelir. Geniş çıkarlar ve tartışmalar göz önünde bulundurulduğunda, eğitim sistemi kendi meşruiyetini korumak için bazı şeyler yapmaya zorlanır. Aciliyet duygusu hızlı bir karşılığı gerektirir.

Problem muhtemelen sistemin belirli bir bölümünde bulunduğu için daha sonraki konu, buna karşılık sisteme adapte etmek için politikanın nasıl formüle edileceği ile ilgilidir. Politika yapıcılar, gelecekteki aşamalı gelişmeleri teşvik ettiğinden dolayı olabilecekleri tahmin etmekten ziyade mevcut zorlukları ayarlamaya çalıştıkları için bu bazen dışarıdan hareket yaklaşımı diye adlandırılır (Haddad, 1995, s. 30).

3.Anlık Yöntem

Bazen sorun eğitim sisteminin dışındadır. Bir sorun bile olmayabilir, onun yerine yeni bir elit veya önemli bir olay ortaya çıkabilir ki bu, eğitim sisteminde bazı düzenlemeleri veya değişiklikleri gerektirebilir. Burada eğitim sektörü içinde politikanın hiçbir akılcı dayanağı olmayabilir (Haddad, 1995, s. 30).

4.İthal Yöntem

Dünya çapında eğitim sisteminde birçok farklı yenilikler ve modalar vardır. Bunlar, dikkate değer politika seçeneklerinin kaynağı olabilir. Uluslararası kuruluşlarda danışman olarak çalışan yabancı uzmanlar bu yöntem için örnek olabilir. Bununla birlikte, başka bir yerde benimsenen belirli bir politika alınabilecekse ve toplumda da belli grupların ihtiyacını karşılıyorsa rahatlıkla ithal edilebilir (Haddad, 1995, s. 30).

Sonuç

Eğitimde yeni politikalar genellikle, eğitimin mevcut durumunun ve onun içeriklerinin, yani kontekslerinin bir problem, politik bir karar veya yeniden yapılandırma planı tarafından bozulduğunda oluşturulur.

Politika seçenekleri, dengesizliğe uyum sağlamak için birkaç farklı biçimde oluşturulabilir. Analitik amaçlar için bu süreçler, aşağıdaki beş temel yöntem altında gruplaştırılabilir: sistemik, aşamalı, anlık, ithal ve politika formülasyonu yöntemleri. Bazen de somut durumlarda bu yöntemlerin birkaçı birleştirilebilir ve ortaya yeni durumlar çıkabilir.

Sistemik yönetime bakıldığında, politika seçeneklerini oluşturmak için en iyi metodun veya tercih edilenin bu olduğu izlenimini vermektedir. Ama bu kesin bir husus değildir. Çünkü belirli şartlarda bu yöntem hatalı olabilir ve pratik olmayabilir. Sistemik yöntem üç işlemle karakterize edilmiştir: Bilgiyi üretme, formüle etme, seçenekleri rafine etme ve önceliklendirme.

Eğitim Politikası Kontekslerinin Yeniden Yapılandırılması Sürecinde Planlama Yöntemleri

Bilgi genelde iki kaynaktan elde edilir; sektör analizleri ve mesleki bilginin mevcut yapısı, yani geleneksel bilgi, araştırma sentezleri ve karşılaştırmalı göstergeler vb. kaynaklardan. Bu yöntem altındaseçeneklerin oluşması oldukça karmaşıktır bir süreçtir.

Sadece bilgiye dayanırsa, çok sayıda seçenek sektörün ve onun içeriklerinin farklı verilenlerine uyum sağlamak için oluşturulabilir. Üstelik entelektüel girişim, ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçları düşünerek mümkün olan tüm tahmini sonuçları arar. İşte bu şekilde, en iyiyi en azından etkili seçenekleri belirlemeye çalışır.

Aşamalı yöntemde eğitim sistemindeki bir problemin varlığı kabul edildikten sonra sistemde hemen bir çözüm arayışı başlar. Bu özellikle, muhtemel problemle ilgili kamuoyunda bir tartışma olduğunda meydana gelir.

Geniş çıkarlar ve tartışmalar göz önünde bulundurulduğunda, eğitim sistemi kendi meşruiyetini korumak için bazı şeyler yapmaya zorlanır. Aciliyet duygusu hızlı bir karşılığı gerektirir. Problem muhtemelen sistemin belirli bir bölümünde bulunduğu için daha sonraki konu, buna karşılık sisteme adapteetmek için politikanın nasıl formüle edileceğı ile ilgilidir.

Anlık yöntemde bazen sorun eğitim sisteminin dışındandır. Bir sorun bile olmayabilir, onun yerine yeni bir elit veya önemli bir olay ortaya çıkabilir ki bu, eğitim sisteminde bazı düzenlemeleri veya değişiklikleri gerektirebilir. Burada eğitim sektörü içinde politikanın hiçbir akılcı dayanağı olmayabilir.

İthal yönteme göre dünya çapında eğitim sisteminde birçok farklı yenilikler ve modalar vardır. Bunlar, dikkate değer politika seçeneklerinin kaynağı olabilir. Uluslararası kuruluşlarda danışman olarak çalışan yabancı uzmanlar bu yöntem için örnek olabilir. Bununla birlikte, başka bir yerde benimsenen belirli bir politika alınabilecekse ve toplumda da belli grupların ihtiyacını karşılıyorsa rahatlıkla ithal edilebilir.

Politika formülasyonu yöntemindeyse geleneksel kamu politikası süreci modellerinde yer alan politika formülasyonu, politika üretiminin karar vermeden önceki aşamasıdır. Bir problemin ele alınması ve nihai politika kararının hazırlanmasında söz konusu olan olası çözümlerin sayısının azaltılması için bir dizi politika alternatifinin tespit edilmesi ve/veya oluşturulmasını içermektedir.

Kaynakça

Asan E. (2014). Türk ve yabancı eğitim sendikalarının eğitim politikaları ve insan yetiştirme anlayışına etkilerinin karşılaştırmalı analizi. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ball, S. J. (1994). Education reform: A critical and post-structural approach. Buckingham: Open University.

Ceyhan, Y. & Çağlayan, M. U. (1997). Bilgi teknolojileri Türkiye için nasıl bir gelecek hazırlamakta? Ankara: Türkiye İş Bankası.

Çelik, A. (2016). Eğitimde düşünce kuruluşları ve etkileri. İstanbul Ticaret Odası Stratejik Araştırmalar Merkezi. <http://www.kto.org.tr/d/file/dusunce-kuruluslari-ve-kto-sam---ahmet-celik.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Çevik, H. H. (1998). Kamu politikaları analizi çalışmaları üzerine Türkiye açısından bir değerlendirme. TODAİE Amme Dergisi, 31(2), 103-112.

Dye, T. R. (2002). Understanding public policy (Tenth edition). New Jersey:Upper Sadle River, Prentice-Hall.

Easton, D. (1953) The political system. An inquiry into the state of political science, New York: Alfred A. Knopf.

Gökçe, B.,1990. Türkiye koşullarında yeni bir üniversite nasıl kurulmalı? Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler içinde (s. 91-108). İstanbul: Cem.

Hansen, W. (2008). 80. Yıl Uluslararası eğitim formu: Eğitim hakkı ve gelecek perspektifleri. G. Özdemir (Ed.). TED, Ankara.

Harman, G. (1984) Conceptual and theoretical issues. in J.R. Hough (ed.) Educational Policy: An International Survey, London: Croom Helm.

Kuş, E. (2003). Nicel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri nicel mi? Nitel mi? Ankara: Anı.

Önür, H. (2013). Toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde eğitimin rolü: Afyonkarahisar

Eğitim Politikası Kontekslerinin Yeniden Yapılandırılması Sürecinde Planlama Yöntemleri

Fen Lisesi ve Atatürk Lisesi örneği. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Sunar, S. (2018). Kalite arttırmaya yönelik politikalar. Eğitim Değerlendirme Raporu 2017. Ankara: TEDMEM.